

Obec Malá Čausa v zmysle § 4 ods. 3 písm. f) a g) a § 6 ods. 1 a § 11 ods. 4 písm. g) zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a na základe § 69 ods. 2 zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov vydáva

Všeobecne záväzné nariadenie obce Malá Čausa č. 1/2024 o tvorbe, ochrane a údržbe zelene.

Článok 1 Účel a predmet

1. Účelom tohto všeobecne záväzného nariadenia (ďalej len „VZN“) je zabezpečenie tvorby, ochrany a údržby zelene na území obce Malá Čausa (ďalej len „obec“).
2. Toto nariadenie upravuje pôsobnosť obce, ako aj práva a povinnosti v procese tvorby, ochrany a údržby zelene a jej príslušenstva, pri ochrane a výrube drevín, náhradnej výsadbe a finančnej náhrade na území obce Malá Čausa.

Článok 2 Pôsobnosť

1. Toto nariadenie sa vzťahuje na všetku zeleň a plochy zelene na území obce Malá Čausa.
2. Toto nariadenie je záväzné pre všetky právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie pôsobiace na území obce Malá Čausa a pre všetkých obyvateľov a návštevníkov obce.

Článok 3 Základné pojmy

1. Zeleňou sa rozumie upravená prírodná časť životného prostredia, ktorú tvoria súbory stromov, kríkov, trávnatých a kvetinových plôch, ako i ojedinele rastúce stromy, kríky, trávniky, kvetinové záhony a živé ploty na miestach verejných i vyhradených. Súčasťou ucelených súborov zelene sú tiež príslušné doplnkové zariadenia (chodníčky, terasy, lavičky, detské ihriská, vodné plochy, nádrže, fontány, prístrešky, sochárske diela, odpadkové koše, osvetlenie a pod.).
2. Životnými podmienkami zelene sa rozumie súbor činiteľov, ktoré umožňujú prirodzený alebo človekom usmerňovaný vývoj zelene na určitom území. Sú to najmä: zloženie pôdy, vodný režim, klimatické podmienky a kvalita ovzdušia.
3. Verejné priestranstvo je miesto, priestor a plocha, ktorá slúži verejnému užívaniu všetkými občanmi, ich pohybu, oddychu a rekreácii. Verejnými priestranstvami sú najmä: cesty, chodníky, preluky, podjazdy, podchody, parkoviská, odstavné plochy, lávky, mosty, verejné priechody, priestory pod klenbami, verejné schody, verejná zeleň, nábrežia, parky, lesy, verejné záhrady a nezastavané územia.
4. Obecná zeleň z hľadiska jej funkčného využitia sa člení na:
 - a) verejnú zeleň – verejne prístupná zeleň, spravidla vo vlastníctve obce, jej užívanie nie je obmedzované časom ani druhom návštevníkov - parky a sady, menšie parkovo upravované plochy s dôrazom na estetickú funkciu, uličná zeleň a verejné priestranstvá,

- b) vyhradenú zeleň – zeleň prístupná len určitej skupine obyvateľstva, alebo prístupná za určitých podmienok, vo vlastníctve fyzických alebo právnických osôb - zeleň pri obytných domoch, školských a výchovných zariadení, zeleň so špecifickými spoločenskými funkciami (zeleň športovísk, pohrebísk).
5. Súkromná zeleň – je zeleň na súkromných pozemkoch.

Článok 4

Starostlivosť o obecnú zeleň

1. Starostlivosťou o obecnú zeleň sa rozumie nepretržitý proces, ktorý vedie k zachovaniu a zlepšeniu ekologických, estetických a spoločenských funkcií zelene. Zahrňuje evidenciu, tvorbu, údržbu a ochranu zelene a jej životných podmienok.
2. O zeleň je povinná starať sa fyzická osoba, právnická alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie, ktorá má pozemok so zeleňou vo vlastníctve, resp. právnické a fyzické osoby na základe zmluvných vzťahov s vlastníkom.
3. Starostlivosť o verejnú zeleň vo vlastníctve resp. v správe obce Malá Čausa zabezpečuje obec Malá Čausa.
4. Starostlivosť o vyhradenú zeleň vykonáva jej vlastník, správca, prípadne užívateľ.

Článok 5

Evidencia obecnej zelene

1. Evidencia zelene je zhromažďovanie a spracovanie údajov o plochách zelene pre potreby vlastníka alebo správcu zelene.
2. O stave zelene, ktorú má obec vo vlastníctve, vedie obec evidenciu a túto pravidelne aktualizuje.
3. Obec vedie evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu na území obce.

Článok 6

Tvorba obecnej zelene

1. Zeleň musí byť rozvíjaná podľa sadovnícko-krajinárskej tvorby s ohľadom na príslušnú kategóriu zelene.
2. Tvorba zelene musí byť v súlade s územným plánom obce a plánom výsadby budovania prvkov zelenej infraštruktúry.
3. Zeleň je nutné vytvárať zásadne v rozsahu potrebnom na vytvorenie optimálneho životného prostredia s využitím vhodných plôch, pritom musia byť rešpektované existujúce prírodné útvary, vrátane modelácie terénu, vodné plochy, vegetácia a najmä vzrastlé dreviny.
4. Pri projektovaní stavieb je ich umiestnenie potrebné voliť tak, aby došlo k čo najmenším záberom zelene, najmä vzrastlých stromov a krov a skupín drevín. Ochranu zelene pri stavebných prácach zabezpečuje investor.

Článok 7

Údržba zelene

1. Vlastník alebo správca pozemku je povinný zeleň udržiavať v riadnom stave, zabezpečovať jej priebežnú údržbu, zásahy a úpravy tak, aby spĺňala kvalitatívne, funkčné a estetické požiadavky na ňu kladené a aby negatívne neovplyvňovala okolie resp. okolité stavby.

2. Údržba jednotlivých kategórií obecnej zelene a jej súčasti predstavuje:
 - a) udržiavanie poriadku a čistoty plôch zelene a jej prislúchajúcich súčastí,
 - b) údržbu trávnikov vyhrabávaním, kosením, odstraňovaním nečistôt, prevzdušňovaním a dosieváním,
 - c) údržbu trvalkových i letničkových záhonov spočívajúcu v ich výsadbe, ošetrovaní, výmene a ochrane pred zimou,
 - d) údržbu krovín a stromov rezom, okopávaním, náhradnou výsadbou a likvidáciou suchých jedincov,
 - e) zalievanie drevín, záhonov a trávnikov,
 - f) vykonávanie nevyhnutných mechanických a biologických opatrení proti škodcom a chorobám,
 - g) prihnojovanie,
 - h) údržbu technického stavu architektonických prvkov zelene.
3. obecna zeleň sa z hľadiska intenzity údržby delí na zeleň štyroch intenzitných tried údržby (ďalej len „ITÚ“), a to:
 - I. ITÚ – min. 5 kosení trávnikov, výsadba kvetinových záhonov počas vegetačného obdobia, upratovanie plôch priebežne počas vegetačného obdobia,
 - II. ITÚ – min. 3 kosenia trávnikov, s možnosťou výsadby kvetinových záhonov, upratovanie plôch 2x počas vegetačného obdobia,
 - III. ITÚ – min. 2 kosenia, upratovanie plôch 1x počas vegetačného obdobia,
 - IV. ITÚ – min. 2 kosenia, bez ostatných udržiavacích zásahov.Určenie plôch obecnej zelene podľa ITÚ tvorí prílohu č. 1 tohto nariadenia.
4. Pri údržbe obecnej zelene je vlastník alebo správca povinný zabezpečiť dosádzanie rastlín tak, aby bol zachovaný projektovaný alebo pôvodný charakter a účel výsadby.
5. Vlastník súkromnej zelene je povinný kosiť trávnaté plochy zelene podľa potreby tak, aby počet kosieb zodpovedal ITÚ, v ktorej je plocha zatriedená. Z dôvodu zabezpečenia estetického vzhľadu obce sa má kosenie na území obce vykonávať jednotne s postupom obce.
6. Vlastník alebo správca pozemku je povinný chrániť všetky pozemky (i neobrábané, nezastavané) a porasty na nich pred škodcami a robiť na vlastné náklady opatrenia na zamedzenie výskytu a rozšírenia škodcov a na ich ničenie, najmä pravidelne kosiť a odburiňovať.
7. Zeleň rastúca na pozemku, ktorý susedí s verejným priestranstvom, musí byť upravená tak, aby neprekážala pešej a automobilovej doprave a netienila verejné osvetlenie.
8. Vlastník alebo správca pozemku je povinný orezávať stromy, ktoré by mohli ohrozovať vzdušné vedenia sietí alebo okolité stavby. Pri orezávaní stromov je nutné udržiavať vzdialenosť aj pri vychýlení vetrom tak, aby nebol narušený rast stromu.
9. Úpravy stromov a krov sa vykonávajú spravidla v mimo vegetačnom období (október – marec).
10. Rez živých konárov listnatých drevín s priemerom viac ako 5 cm sa vykonáva vo vegetačnom období od 1. apríla do 30. septembra, najmä v jeho prvej polovici, s výnimkou obdobia tvorby nových listov. V inom ako vegetačnom období možno taký rez vykonávať len v prípadoch rezov produkčných ovocných drevín alebo v prípadoch bezprostredného ohrozenia zdravia alebo života človeka, alebo značnej škody na majetku.)
11. Vlastník alebo správca pozemku je povinný odstrániť odpad, ktorý vznikne pri údržbe zelene.

Článok 8

Ochrana zelene

1. Všetky fyzické osoby, právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie sú povinné chrániť zeleň. Každý, kto vykonáva činnosť, ktorá môže ohroziť existenciu zelene, je povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na jej ochranu a zachovanie.
2. Poškodzovanie zelene sa zakazuje.
3. V prípade nebezpečenstva vzniku škôd na zeleni, je vlastník alebo správca zelene povinný zabezpečiť potrebné opatrenia na odvrátenie ich vzniku.

Článok 9

Technické podmienky

1. Stromy sa vysádzajú 1 m od okraja chodníka pri vozovke a vzdialenosť medzi jednotlivými stromami je podľa veľkosti ich koruny 5 m až 10 m.2)
2. Vzdialenosť prvého stromu na rohu ulice by mala byť najmenej 10 m od začiatku ulice, vzdialenosť od vjazdov do objektov 2,5 m a vzdialenosť stromu od stožiarov verejného osvetlenia najmenej 3 m. 2)
3. Na mestskej zeleni vzdialenosť od obvodových múrov (od okien) je u kríkov minimálne 3 m a u stromov minimálne 5 m.

Článok 10

Ochrana obecnej zelene pri stavebnej činnosti

1. Pri projektovaní je potrebné umiestnenie stavieb voliť tak, aby došlo k čo najmenším záberom obecnej zelene, najmä vzrastlých stromov a krov a ich skupín.
2. Ochrana zelene pri stavebnej činnosti zabezpečí stavebník (investor) stavby.
3. Pokiaľ je to možné, nesmie sa zariadenie staveniska umiestňovať na plochy verejnej zelene s výnimkou zariadení stavenísk pre rekonštrukciu plôch zelene.
4. Drevina sa pri stavebnej činnosti chráni vo všetkých jej častiach (koruna, kmeň, koreňová sústava) pred poškodením.
5. Hĺbenie výkopov sa nesmie vykonávať v ochrannom koreňovom priestore. Ak to vo výnimočných prípadoch nie je možné zabezpečiť, musí sa výkop vykonať ručne a nesmie sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa. Pri hĺbení výkopov sa nesmú prerušiť korene hrubšie ako 3 cm. Korene sa môžu prerušiť jedine rezom, pričom sa rezné miesta zahľadia a ošetrí.2)
6. Ak napriek zabezpečenej ochrane drevín dôjde pri stavebných úpravách alebo pri výkopových prácach k poškodeniu dreviny alebo jej koreňov, je vykonávateľ stavebných alebo výkopových prác povinný zabezpečiť okamžité odborné ošetrovanie poškodených drevín alebo ich koreňov. 2)
7. Pri opravách a budovaní nových inžinierskych sietí je potrebné v maximálnej miere obmedziť ukladanie ich podzemných vedení v bezprostrednej blízkosti stromov a krovín. Trasy vedení musia byť navrhované tak, aby sa minimalizovala možnosť ohrozenia alebo poškodenia stromov a krovín vrátane ich koreňov, a to i pri prípadných opravách či rekonštrukciách inžinierskych sietí.

1) §17 ods. 5 Vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

2) STN 83 7010 – Ochrana prírody – Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie

Článok 11 Výrub drevín

1. Na výrub drevín sa vyžaduje súhlas obce Malá Čausa ako príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny, ak toto VZN a zákon o ochrane prírody a krajiny neustanovuje inak.
2. Súhlas na výrub drevín a povinnosť uskutočnenia primeranej náhradnej výsadby vydáva obec Malá Čausa na základe žiadosti fyzickej alebo právnickej osoby. Súhlas na výrub drevín sa môže v odôvodnených prípadoch vydať len po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a jej vplyvov na zdravie človeka a so súhlasom vlastníka alebo správcu, prípadne nájomcu, ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy pozemku, na ktorom dreviny rastú, ak žiadateľom nie je jeho vlastník (správca, nájomca). Pri výrube drevín pri bytových domoch musí byť k žiadosti doložený súhlas nadpolovičnej väčšiny obyvateľov bytového domu resp. časti bytového domu (vchodu), pri ktorom dreviny rastú.
3. Žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny obsahuje:
 - a) meno, priezvisko a trvalý pobyt alebo názov alebo obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania žiadateľa,
 - b) katastrálne územie, parcelné číslo a druh pozemku, na ktorom drevina rastie, doklady ako list vlastníctva a kópiu katastrálnej mapy alebo iný doklad so zakreslením drevín, umožňujúci ich identifikáciu v teréne,
 - c) súhlas vlastníka (spoluvlastníkov), správcu, prípadne nájomcu (ak mu takéto oprávnenie vyplýva z nájomnej zmluvy) pozemku s výrubom dreviny (drevín). Súhlas je potrebný v prípade, ak žiadateľ nie je vlastníkom (správcom, nájomcom) pozemku, na ktorom drevina (dreviny) rastú alebo je jeho spoluvlastníkom,
 - d) špecifikáciu dreviny, ktorá sa má vyrábať, najmä jej druh, počet, zdravotný stav, obvod kmeňa meraný vo výške 130 cm nad zemou alebo tesne pod miestom jeho rozkonárenia, ak túto výšku nedosahuje, alebo výmeru krovitého porastu,
 - e) odôvodnenie žiadosti.
4. Doklady podľa odseku 3 písm. b) a c) sa nevyžadujú, ak ide o žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny z dôvodu umiestnenia líniovej stavby, na ktorej účely možno pozemky vyvlastniť. (§ 108 až 116 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku - stavebný zákon - v znení neskorších predpisov). K žiadosti sa pripojí výkres z projektovej dokumentácie stavby, ktorý obsahuje presný opis trasy líniovej stavby v mierke najmenej 1:50 000 alebo 1:10 000 s vyznačením lokality, kde drevina rastie.
5. Stromy určené na výrub, ktoré rastú mimo zastavaného územia obce, sa na kmeni vo výške 130 cm nad zemou vyznačia zreteľným odtlačkom ciachy vyhotovenej podľa prílohy č. 15 vykonávacej vyhlášky k zákonu o ochrane prírody a krajiny; v ostatných prípadoch sa vyznačia jednotlivo nezmazateľným farebným znakom kruhového tvaru s priemerom 5 cm na kmeni vo výške 130 cm nad zemou a na koreňovom nábehu.
6. Krovité porasty určené na výrub sa vyznačia plošne a nezameniteľne vhodným spôsobom.
7. Výrub dreviny podľa ods. 1 možno vykonať len po jej predchádzajúcom vyznačení a po právoplatnosti súhlasu na výrub drevín, ktorým je vykonávateľ povinný sa na požiadanie preukázať.
8. Súhlas na výrub dreviny sa nevyžaduje:
 - a) na stromy s obvodom kmeňa do 40 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a krovité porasty s výmerou do 10 m² alebo
 - b) pri obnove produkčných ovocných drevín, ak sa výsadba nových ovocných drevín uskutoční do šiestich mesiacov odo dňa výrubu, alebo
 - c) pri bezprostrednom ohrození zdravia alebo života človeka alebo značnej škody na majetku , alebo

- d) ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov (napr. cestný zákon, zákon NR SR č. 164/1996 Z.z. o dráhach..., zákon NR SR č. 168/1996 o cestnej doprave...), alebo
 - e) na územiach so štvrtým alebo piatym stupňom ochrany, kde je výrub drevín zakázaný [§ 15 ods. 1 písm. e) a § 16 ods. 1 písm. a) zákona], alebo,
 - f) ak je výrub preukázateľne nevyhnutný na zabezpečenie starostlivosti o osobitne chránenú časť prírody a krajiny a ak výrub vykonáva alebo obstaráva organizácia ochrany prírody, alebo
 - g) na stromy s obvodom kmeňa do 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, ak rastú v súkromných záhradách a záhradkárskech osadách.
9. Ustanovenie odseku 8 písm. a) sa nepoužije v prípade, ak drevina rastie na území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, na cintorínoch alebo ako súčasť verejnej zelene.
10. Ten, kto z dôvodov uvedených v odseku 8 písm. b) a c) drevinu vyrúbal, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť a zároveň preukázať splnenie podmienok na výrub drevín orgánu ochrany prírody najneskôr do piatich dní od uskutočnenia výrubu.
11. Ten, kto chce z dôvodu uvedeného v odseku 8 písm. d) vyrúbať drevinu, je povinný túto skutočnosť písomne oznámiť orgánu ochrany prírody najmenej 15 dní pred uskutočnením výrubu. Orgán ochrany prírody môže postupovať podľa čl. 3a ods.6.

Článok 12

Podmienky výrubu drevín

1. Výrub drevín (stromov a krovín) je možný len v nevyhnutne nutnom rozsahu a len v tých prípadoch, kde je to nevyhnutné z hľadiska celospoločensky uznávaných záujmov a keď uskutočnenie týchto záujmov nie je možné dosiahnuť inak. Osobitným spôsobom sa posudzujú výrubu realizované v rámci praktickej údržby porastov na obecnej zelene, ktorá zahŕňa prebierky porastov v rámci výchovných zásahov, odstraňovanie náletov a výmladkov a pod.
2. Výrub drevín sa vykonáva v súlade so zákonom.³⁾ K žiadosti o vydanie súhlasu na výrub dreviny nachádzajúcej sa na významnej ploche obecnej zelene (napr. parky, centrum) môže sa vyjadriť obecné zastupiteľstvo v Malej Čause.
3. Výrub dreviny rastúcej na pozemku vo vlastníctve obce, na ktorú bol daný súhlas na výrub z dôvodu zlého zdravotného stavu dreviny, z ktorého hľadiska má drevina malú pravdepodobnosť prežitia, nevhodných hygienických podmienok v bytových a nebytových
4. Výrub dreviny rastúcej na pozemku vo vlastníctve obce z dôvodu investičnej činnosti vykoná investor na svoje náklady.

3) Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov priestoroch alebo narušenia stability stavby koreňovým systémom dreviny vykoná na svoje náklady obec.

Článok 13

Povinnosti užívateľov zelene

1. Na plochách zelene na pozemkoch vo vlastníctve obce je zakázané:
 - a) trhať kvety, rastliny, lámať a orezávať vetvy stromov a krov, zbierať semená a plody stromov a kríkov, orezávať a poškodzovať koreňovú sústavu, inak poškodzovať zeleň vrátane pôdneho krytu (za poškodzovanie stromov sa považuje aj neodborný a neoprávnený zásah spojený s tvarovaním koruny),
 - b) svojvoľne vysádzať a presádzať stromy, kry a ostatný rastlinný materiál,

- c) bez povolenia vykonávať výrub drevín,
- d) užívať cesty, trávnaté plochy a chodníky určené pre chodcov na jazdu a parkovanie dopravnými prostriedkami mimo vozidiel sadovníckej údržby a vozidiel zvláštneho určenia (sanitky, požiarnici, polícia),
- e) vytvárať nové chodníky cez plochy zelene,
- f) zakladať oheň a táboriť mimo vyhradených miest,
- g) vodiť a nechať voľne sa pohybovať psov a mačky s výnimkou plôch vymedzených na tento účel, vypúšťať a pásť úžitkové zvieratá na ploche verejnej zelene,
- h) umiestňovať predajné, reklamné alebo propagačné stánky, pojazdné maringotky, lunaparky, reklamné, informačné a propagačné tabule mimo vyhradených území,
- i) odhadzovať akýkoľvek odpad alebo vytvárať skládky odpadu,
- j) využívať prírodné i umelé vodné plochy, ktoré sú súčasťou verejnej zelene (najmä umelé potoky a fontány) na kúpanie sa osôb alebo umývanie a ochladzovanie zvierat.

Článok 14 **Záverečné ustanovenia**

1. Toto nariadenie bolo schválené Obecným zastupiteľstvom obce Malá Čausa dňa 19.2.2024 a účinnosť nadobúda dňa 1.4.2024.

Jozef Krpelan
starosta obce

Návrh VZN vyvesený na úradnej tabuli od 2.2.2024 do 19.2.2024.

VZN vyvesené na úradnej tabuli od 27.2.2024 do 18.3.2024.

Príloha č. 1 k VZN č. 1/ 2024

Zaradenie verejnej zelene obce Malá Čausa do ITÚ

V obci Malá Čausa je verejná zeleň zaradená do jednotlivých ITÚ (intenzitné triedy údržby)

takto:

I. ITÚ

- park v centre obce,
- plocha v areáli materskej školy,

II. ITÚ

- cintorín

III. ITÚ

- plochy v okolí futbalového ihriska

IV. ITÚ - ostatné plochy (v prílohách nešpecifikované).